

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 14. aprila 2015 *

„Predhodno odločanje — Delavci in delavke — Enako obravnavanje v zadevah socialne varnosti — Direktiva 79/7/EGS — Člen 4 — Direktiva 97/81/ES — Okvirni sporazum UNICE, CEEP in ETUC o delu s krajšim delovnim časom — Izračunavanje dajatev — Sistem vključevanja obdobj neplačevanja prispevkov — Delavci, ki delajo s krajšim delovnim časom, in delavci, ki delajo s polnim delovnim časom“

V zadevi C-527/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Španija) z odločbo z dne 10. septembra 2013, ki je prispela na Sodišče 7. oktobra 2013, v postopku

Lourdes Cachaldora Fernández

proti

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, K. Lenaerts, podpredsednik, A. Tizzano, predsednik senata, R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, M. Ilešič, A. Ó Caoimh in J.-C. Bonichot, predsedniki senatov, A. Arabadžiev, sodnik, C. Toader, sodnica, M. Safjan, D. Šváby, sodnika, A. Prechal, sodnica, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund in F. Biltgen (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. septembra 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) in la Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) A. Lozano Mostazo in I. Pastor Merino, odvetnika,
- za špansko vlado L. Banciella Rodríguez-Miñón, agent,
- za Evropsko komisijo L. Lozano Palacios in D. Martin, agenta,

* Jezik postopka: španščina.

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 9. oktobra 2014

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago, prvič, člena 4 Direktive Sveta 79/7/EGS z dne 19. decembra 1978 o postopnem izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zadevah socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 215), in drugič, določbe 5, točka 1(a), Okvirnega sporazuma o delu s krajšim delovnim časom, sklenjenega 6. junija 1997 (v nadaljevanju: okvirni sporazum), ki priložen k Direktivi Sveta 97/81/ES z dne 15. decembra 1997 o okvirnem sporazumu o delu s krajšim delovnim časom, sklenjenim med UNICE, CEEP in ETUC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 267), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 98/23/ES z dne 7. aprila 1998 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 278).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med L. Cachaldora Fernández na eni strani ter Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (nacionalni zavod za socialno varnost, v nadaljevanju: NZSV) in Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) (splošni finančno-upravni organ za socialno varnost) na drugi zaradi določitve osnove za odmero pokojnine za popolno trajno invalidnost.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 2 Direktive 79/7 določa, da ta direktiva velja za zaposleno prebivalstvo – vključno za samozaposlene osebe, delavce in samozaposlene osebe, katerih dejavnost je prekinjena zaradi bolezni, nesreče ali neprostoVOLjne brezposelnosti, ter za iskalce zaposlitve – in za upokojene ali invalidne delavce in samozaposlene osebe.
- 4 Člen 3(1) navedene direktive določa, da ta med drugim velja za zakonske sisteme, ki zagotavljajo varstvo za primer invalidnosti.
- 5 Člen 4(1) iste direktive določa:

„Načelo enakega obravnavanja pomeni, da ni nobene diskriminacije na podlagi spola, bodisi posredne ali neposredne, še posebno ne glede zakonskega ali družinskega statusa in zlasti glede:

- namena sistemov in pogojev za dostop do njih,
- obveznosti glede prispevkov in izračunavanja prispevkov,
- izračunavanja dajatev, vključno z zvišanjem zaradi zakonskega partnerja in vzdrževancev, in pogojev, ki urejajo trajanje in obdržanje upravičenosti do dajatev.“

- 6 V tretjem odstavku preambule okvirnega sporazuma je navedeno:

„Ta sporazum se nanaša na pogoje zaposlovanja delavcev, ki delajo s krajšim delovnim časom, ob upoštevanju dejstva, da o obveznem socialnem varstvu odločajo države članice. Podpisnice upoštevajo v okviru načela nediskriminacije Deklaracijo o zaposlovanju, sprejeto na zasedanju Evropskega sveta v Dublinu decembra 1996, v kateri Svet med drugim poudarja, da morajo postati sistemi socialne

varnosti prijaznejši do zaposlovanja, in sicer z ,razvijanjem sistema socialne zaščite, ki bo sposoben prilagoditi se novim vzorcem dela in bo ljudem, ki opravljajo tako delo, ponujal primerno zaščito'. Podpisnice sporazuma menijo, da je treba tej deklaraciji dati veljavo.“

- 7 V skladu z določbo 2, točka 1, okvirnega sporazuma ta „velja za delavce, ki delajo s krajšim delovnim časom in so sklenili pogodbo o delu ali delovno razmerje, kot ju opredeljujejo veljavni zakoni, kolektivne pogodbe ali praksa v vsaki državi članici“.

- 8 Določba 4, točka 1, okvirnega sporazuma določa:

„Pogoji zaposlitve delavcev, zaposlenih s krajšim delovnim časom, ne smejo biti manj ugodni od pogojev primerljivih delavcev, zaposlenih s polnim delovnim časom, zgolj zato, ker delajo krajši delovni čas. Te delavce se sme različno obravnavati le iz stvarnih razlogov.“

- 9 Določba 5, točka 1(a), okvirnega sporazuma določa:

„Po določbi 1 tega sporazuma in načelu nediskriminacije delavcev, zaposlenih s krajšim delovnim časom in delavcev, zaposlenih s polnim delovnim časom:

- (a) morajo [bi morale] države članice po posvetovanju s socialnimi partnerji, skladno z domačo zakonodajo ali prakso, opredeliti in presoditi zakonske ali administrativne ovire, ki lahko omejujejo možnosti za delo s krajšim delovnim časom, in jih, kjer je primerno, odpraviti“.

Špansko pravo

- 10 Člen 140(1)(a) prečiščenega besedila splošnega zakona o socialni varnosti (Ley General de la Seguridad Social), ki je bilo potrjeno s kraljevo zakonsko uredbo 1/1994 z dne 20. junija 1994 (BOE št. 154 z dne 29. junija 1994, str. 20658, v nadaljevanju: LGSS), v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari, določa:

„Osnova za odmero pokojnine zaradi trajne invalidnosti, ki je nastala zaradi bolezni, ki ni poklicna, se izračuna tako:

- (a) uporabi se količnik, pridobljen z deljenjem osnov za prispevke, ki jih je zadevna oseba vplačala v 96 mesecih neposredno pred mesecem nastanka dejstva, na podlagi katerega je nastala pravica, s 112“.

- 11 Odstavek 1, tretje pravilo, točka b, sedme dodatne določbe LGSS glede osnove za odmero starostnih in invalidskih pokojnin za delavce, zaposlene s krajšim delovnim časom, določa:

„Za namene odmere starostnih pokojnin in pokojnin za trajno invalidnost, ki je nastala zaradi bolezni, ki ni poklicna, se obdobja, v katerih ni obstajala obveznost plačevanja prispevkov, upoštevajo tako, da se vzame najnižja osnova izmed tistih, ki so veljale za posamezno obdobje, ki ustreza številu ur, opravljenih nazadnje.“

- 12 Člen 7(2) kraljeve uredbe 1131/2002 o socialni varnosti delavcev s krajšim delovnim časom in o delni pokojnini (Real Decreto 1131/2002 por el que se regula la Seguridad Social de los trabajadores contratados a tiempo parcial, así como la jubilación parcial) z dne 31. oktobra 2002 (BOE št. 284 z dne 27. novembra 2002, str. 41643, v nadaljevanju: zakonska uredba 1131/2002), s katerim se izvajajo določbe odstavka 1, tretje pravilo, točka b, sedme dodatne določbe LGSS, določa:

„Za namene odmere starostnih pokojnin in pokojnin za trajno invalidnost zaradi bolezni, ki ni poklicna, ali nesreče, do katere ni prišlo pri delu, se obdobja, v katerih ni obstajala obveznost plačevanja prispevkov, upoštevajo tako, da se vzame najnižja osnova izmed tistih, ki so veljale za posamezno obdobje, ki ustreza številu ur, opravljenih v skladu s pogodbo na datum, ko je bila obveznost plačevanja prispevkov prekinjena ali je prenehala.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 13 L. Cachaldora Fernández je plačevala prispevke v španski sistem socialnega zavarovanja od 15. septembra 1971 do 25. aprila 2010, skupaj 5523 dni, ko je bila zaposlena s polnim delovnim časom, razen za obdobja od 1. septembra 1998 do 28. februarja 1999, od 1. marca 1999 do 23. marca 2001 in od 24. marca 2001 do 23. januarja 2002, ko je bila zaposlena s krajšim delovnim časom. Za obdobje od 23. januarja 2002 do 30. novembra 2005 pa ni plačala prispevkov.
- 14 L. Cachaldora Fernández je 21. aprila 2010 pri NZSV zaprosila za invalidsko pokojnino.
- 15 Z odločbo z dne 29. aprila 2010 ji je bila priznana pokojnina za trajno popolno nezmožnost opravljanja njenega poklica. Mesečna osnova te pokojnine je bila določena na 347,03 EUR, pri čemer se uporabi 55-odstotna stopnja. Ta znesek je bil določen ob upoštevanju referenčnega obdobja 8 let pred dejstvom, na podlagi katerega je nastala pravica, to je od marca 2002 do februarja 2010, pri tem pa se je za obdobje od marca 2002 do novembra 2005 upoštevalo minimalne osnove za plačevanje prispevkov, ki so veljale za posamezno leto, zmanjšane glede na koeficient za delo s krajšim delovnim časom, ki je bilo podlaga za plačilo zadnjih prispevkov pred marcem 2002.
- 16 L. Cachaldora Fernández je vložila pritožbo zoper to odločbo, pri čemer je zatrjevala, da bi bilo treba za izračun njene pokojnine za obdobje od marca 2002 do novembra 2005 upoštevati celotni znesek minimalnih osnov za plačevanje prispevkov za vsako od teh let in ne njihovega zneska, zmanjšanega zaradi uporabe koeficienta za delo s krajšim delovnim časom. V skladu s to metodo izračuna bi njena pokojninska osnova, ki ji NZSV ni ugovarjal, znašala 763,76 EUR.
- 17 Ker je NZSV zavrnil navedeno pritožbo z obrazložitvijo, da predlagana metoda izračuna ni v skladu s členom 7(2) kraljeve uredbe 1131/2002, je L. Cachaldora Fernández zoper to odločbo vložila tožbo pri Juzgado de lo Social 2 de Ourense. To sodišče je s sodbno z dne 13. oktobra 2010 to tožbo zavrnilo in potrdilo upravno odločbo NZSV, pri čemer se je oprlo na člen 7(2) kraljeve uredbe 1131/2002 in sedmo dodatno določbo LGSS.
- 18 L. Cachaldora Fernández je vložila pritožbo zoper to sodbo pri Tribunal Superior de Justicia de Galicia. Navedeno sodišče dvomi o združljivosti španske zakonodaje s pravom Unije.
- 19 Predložitveno sodišče se sprašuje, prvič, ali ni v postopku v glavni stvari podana posredna diskriminacija delavk v smislu Direktive 79/7. Ker namreč nacionalne določbe iz postopka v glavni stvari večinoma zadevajo delavke, naj bi te imele neugodne posledice za več žensk kot moških ter naj ne bi bilo gotovo, da je podana utemeljitev, in sicer, da „upoštevanje obdobj [neplačevanja prispevkov] sorazmerno z delovnim časom, krajšim od polnega, ustreza načelu logike in uravnoteženosti naloge zagotavljanja varstva sistema socialne varnosti, ki določa, da varstvo iz tega sistema v skladu z načeloma izplačevanja na podlagi prispevkov in sorazmernosti med plačanim in pridobljenim nikoli ne sme preseči prejšnjega plačevanja prispevkov vanj“, v skladu z zahtevami prava Unije.

- 20 Tako naj bi po eni strani merilo sorazmernosti glede na prispevanje zadevnega delavca nalagalo, da se koeficient znižanja za delo s krajšim delovnim časom, ki se uporabi za minimalne osnove za plačevanje prispevkov, ki se upoštevajo za obdobja neplačevanja prispevkov, izračuna ob upoštevanju vseh prispevkov, ki jih je ta delavec plačal med svojo kariero. Nacionalne določbe iz postopka v glavni stvari pa naj ne bi določale prav takega izračuna, saj naj bi nalagale, da se uporabi koeficient znižanja za delo s krajšim delovnim časom, ki ustreza pogodbi pred prekinitvijo plačevanja prispevkov, kar lahko – kot dokazuje postopek v glavni stvari – privede do povsem nesorazmernih posledic, če delo s krajšim delovnim časom pomeni le manjši del celotne kariere zadevnega delavca.
- 21 Po drugi strani ni mogoče veljavno uporabiti merila sorazmernosti glede plačevanja prispevkov za mehanizem pokrivanja prekinitev plačevanja prispevkov, ker naj ta ne bi sledil logiki izplačevanja na podlagi prispevkov, kar naj bi dokazovalo dejstvo, da se obdobja neplačevanja prispevkov zapolnjujejo s fiksnimi prispevki, ki niso odvisni od dejansko plačanih prispevkov, temveč je namenjen odpravljanju anomalij, ki izhajajo iz tega, da se upošteva vnaprej določeno referenčno obdobje. V zadevnem primeru naj bi za L. Cachaldora Fernández okoliščina, da je delala s krajšim delovnim časom in plačevala prispevke, namesto da ne bi delala in plačevala prispevkov, imela škodljive posledice, saj naj bi bila njena invalidska pokojnina zaradi tega nižja.
- 22 Drugič, predložitveno sodišče meni, da bi nacionalne določbe iz postopka v glavni stvari lahko bile v nasprotju tudi z okvirnim sporazumom. Resda invalidske pokojnine iz postopka v glavni stvari v skladu z merili, ki jih je določilo Sodišče, ni mogoče šteti za plačo in torej ne spada med pogoje zaposlitve, za katere velja načelo prepovedi diskriminacije delavcev, zaposlenih s krajšim delovnim časom, določeno v določbi 4 okvirnega sporazuma. Vendar naj bi določba 5, točka 1(a), okvirnega sporazuma države članice zavezovala, da identificirajo in preučijo zakonske in administrativne ovire, ki lahko omejujejo možnost za delo s krajšim delovnim časom, in jih, če je to primerno, odpravijo. V obravnavanem primeru pa bi bilo mogoče šteti, da pogoji upoštevanja obdobja neplačevanja prispevkov v skladu s špansko zakonodajo pomenijo „zakonsko oviro“ za delo s krajšim delovnim časom, ker so tisti delavci, ki sprejmejo zaposlitev s krajšim delovnim časom, potem ko so izgubili zaposlitev s polnim delovnim časom, v slabšem položaju kot delavci, ki take zaposlitve ne sprejmejo. To naj bi dejansko pomenilo veliko oviro za sprejetje zaposlitve s krajšim delovnim časom.
- 23 V teh okoliščinah je Tribunal Superior de Justicia de Galicia prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je nacionalno pravilo, kakršno je sedma dodatna določba, odstavek 1, tretje pravilo, točka (b), [LGSS], ki negativno vpliva v glavnem na žensko skupnost in v skladu s katerim se obdobja neplačevanja prispevkov, ki obstajajo v referenčnem obdobju za invalidsko pokojnino, ki se izplačuje na podlagi prispevkov, pri čemer so ta obdobja nastopila po zaposlitvi s krajšim delovnim časom, upoštevajo tako, da se vzame najnižje osnove za plačevanje prispevkov, ki so veljale v posameznih obdobjih, znižane z uporabo koeficienta krajšega delovnega časa za to zaposlitev izpred obdobja neplačevanja prispevkov, medtem ko pri zaposlitvi za polni delovni čas takega zmanjšanja ni, v nasprotju s členom 4 Direktive 79/7?
2. Ali je nacionalno pravilo, kakršno je sedma dodatna določba, odstavek 1, tretje pravilo, točka (b), [LGSS], ki negativno vpliva v glavnem na žensko skupnost in v skladu s katerim se obdobja neplačevanja prispevkov, ki obstajajo v referenčnem obdobju za invalidsko pokojnino, ki se izplačuje na podlagi prispevkov, pri čemer so ta obdobja nastopila po zaposlitvi s krajšim delovnim časom, upoštevajo tako, da se vzame najnižje osnove za plačevanje prispevkov, ki so veljale v posameznih obdobjih, znižane z uporabo koeficienta krajšega delovnega časa za to zaposlitev izpred obdobja neplačevanja prispevkov, medtem ko pri zaposlitvi za polni delovni čas takega zmanjšanja ni, v nasprotju z določbo 5, točka 1(a), [okvirnega sporazuma]?”

Vprašnji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 24 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4 Direktive 79/7 razlagati tako, da glede na dejavnike, opisane v predložitveni odločbi, nasprotuje nacionalni ureditvi, ki določa, da se obdobja neplačevanja prispevkov, ki obstajajo v referenčnem obdobju za izračun invalidske pokojnine, ki se izplačuje na podlagi prispevkov, pri čemer so ta obdobja nastopila po zaposlitvi s krajšim delovnim časom, upoštevajo tako, da se vzame najnižje osnove za plačevanje prispevkov, ki so veljale v posameznih obdobjih, znižane z uporabo koeficienta, vezanega na to zaposlitev, če pa to neplačevanje sledi zaposlitvi za polni delovni čas, takega zmanjšanja ni.
- 25 V zvezi s tem sicer ni sporno, da pravo Unije ne posega v pristojnost držav članic, da organizirajo svoje sisteme socialne varnosti, in da se ob neuskladitvi na ravni Evropske unije z zakonodajo vsake države članice določijo pogoji odobritve dajatev s področja socialne varnosti, vendar morajo države članice pri izvajanju te pristojnosti spoštovati pravo Unije (glej v tem smislu sodbi Watts, C-372/04, EU:C:2006:325, točka 92 in navedena sodna praksa, in Somova, C-103/13, EU:C:2014:2334, točke od 33 do 35 in navedena sodna praksa).
- 26 Zato pravo Unije načeloma ne posega v izbiro španskega zakonodajalca, da kot osnovo za odmero invalidske pokojnine v postopku v glavni stvari vzame referenčno obdobje, omejeno na osem let, in da uporabi koeficient znižanja, če prekinitev plačevanja prispevkov neposredno sledi obdobju zaposlitve s krajšim delovnim časom. Vendar je treba še preveriti, ali je ta izbira v postopku v glavni stvari v skladu z Direktivo 79/7.
- 27 Uvodoma je treba ugotoviti, da nacionalna ureditev, kot je ta v postopku v glavni stvari, ne pomeni diskriminacije, ki neposredno temelji na spolu, saj se brez razlikovanja uporablja za delavce in delavke. Torej je treba preučiti, ali pomeni posredno diskriminacijo na podlagi tega merila.
- 28 Glede vprašanja, ali ureditev, kot je ta v postopku v glavni stvari, pomeni – kot navaja predložitveno sodišče – posredno diskriminacijo, je iz ustaljene sodne prakse Sodišča razvidno, da gre za posredno diskriminacijo, če uporaba nacionalnega ukrepa, ki je sicer oblikovan nevtrarno, dejansko postavlja v slabši položaj veliko več žensk kot moških (glej zlasti sodbi Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, točka 56 in navedena sodna praksa, in Elbal Moreno, C-385/11, EU:C:2012:746, točka 29).
- 29 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da se presoja predložitvenega sodišča opira na dvojno predpostavko, in sicer, da nacionalna določba iz postopka v glavni stvari zadeva skupino delavcev, zaposlenih s krajšim delovnim časom, ki jo v veliki večini sestavljajo delavke.
- 30 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da se – kot je razvidno iz predložitvene odločbe – nacionalna določba iz postopka v glavni stvari ne uporablja za vse delavce, zaposlene s krajšim delovnim časom, temveč samo za delavce, ki so v osemletnem referenčnem obdobju pred dnevom nastanka dejstva, na podlagi katerega je nastala pravica, prekinili plačevanje prispevkov, če ta prekinitev sledi zaposlitvi s krajšim delovnim časom. Zato splošni statistični podatki o skupini vseh delavcev, zaposlenih s krajšim delovnim časom, niso upoštevni za dokazovanje, da ta določba zadeva veliko več žensk kot moških.
- 31 Dalje je treba pojasniti, da sicer izgleda, da je delavka kot je L. Cachaldora Fernández v manj ugodnem položaju, ker je v obdobju tik pred prekinitvijo plačevanja prispevkov bila zaposlena s krajšim delovnim časom, vendar ni izključeno, da bi lahko bili nekateri delavci, zaposleni s krajšim delovnim časom – kot so poudarili NZSV, španska vlada in Evropska komisija – zaradi nacionalne ureditve v postopku v glavni stvari tudi v ugodnejšem položaju. V vseh primerih, ko je bila zadnja pogodba pred prekinitvijo poklicne dejavnosti pogodba o zaposlitvi za polni delovni čas, vendar so delavci

preostanek referenčnega obdobja ali celo vso svojo kariero bili zaposleni s krajšim delovnim časom, bodo namreč ti v ugodnejšem položaju, saj bodo prejeli pokojnino, ki bo previsoka glede na dejansko plačane prispevke.

- 32 V teh okoliščinah statistični podatki, na katere je predložitveno sodišče oprlo svojo presojo, ne omogočajo ugotovitve, da skupino delavcev, ki je v manj ugodnem položaju zaradi nacionalne ureditve v postopku v glavni stvari, sestavljajo večinoma delavci, zaposleni s krajšim delovnim časom, in še zlasti delavke.
- 33 Ob upoštevanju zgornjih ugotovitev ni mogoče šteti, da nacionalna določba v postopku v glavni stvari – na podlagi elementov, opisanih v predložitveni odločbi – večinoma postavlja v manj ugoden položaj določeno kategorijo delavcev, v tem primeru tistih, ki so zaposleni s krajšim delovnim časom, in še toliko bolj ženske. Te določbe torej ni mogoče šteti za posredno diskriminatoren ukrep v smislu člena 4(1) Direktive 79/7.
- 34 Zato je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 4(1) Direktive 79/7 razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki določa, da se obdobja neplačevanja prispevkov, ki obstajajo v referenčnem obdobju za izračun invalidske pokojnine, ki se izplačuje na podlagi prispevkov, pri čemer so ta obdobja nastopila po zaposlitvi s krajšim delovnim časom, upoštevajo tako, da se vzame najnižje osnove za plačevanje prispevkov, ki so veljale v posameznih obdobjih, znižane z uporabo koeficienta, vezanega na to zaposlitev, če pa to neplačevanje sledi zaposlitvi za polni delovni čas, takega zmanjšanja ni.

Drugo vprašanje

- 35 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba določbo 5, točka 1(a), okvirnega sporazuma razlagati tako, da spada na njegovo področje uporabe ureditev države članice, ki določa, da se obdobja neplačevanja prispevkov, ki obstajajo v referenčnem obdobju za izračun invalidske pokojnine, ki se izplačuje na podlagi prispevkov, pri čemer so ta obdobja nastopila po zaposlitvi s krajšim delovnim časom, upoštevajo tako, da se vzame najnižje osnove za plačevanje prispevkov, ki so veljale v posameznih obdobjih, znižane z uporabo koeficienta, vezanega na to zaposlitev, če pa to neplačevanje sledi zaposlitvi za polni delovni čas, takega zmanjšanja ni.
- 36 V zvezi s tem je treba po eni strani spomniti, da je iz preambule okvirnega sporazuma razvidno, da se ta nanaša na „pogoje zaposlovanja delavcev, ki delajo s krajšim delovnim časom, ob upoštevanju dejstva, da o obveznem socialnem varstvu odločajo države članice“.
- 37 Po drugi strani pa, kot je razvidno iz sodne prakse Sodišča, pojem „pogoji zaposlitve“ v smislu navedenega okvirnega sporazuma zajema pokojnine, ki izhajajo iz delovnega razmerja med delavcem in delodajalcem, z izjemo pokojnin iz zakonskih sistemov socialne varnosti, ki so manj določene s tem razmerjem kot pa s socialnim redom (sodba Elbal Moreno C-385/11, EU:C:2012:746, točka 21).
- 38 V obravnavanem primeru je iz vseh informacij, s katerimi razpolaga Sodišče, razvidno, da je pokojnina iz postopka v glavni stvari pokojnina iz zakonskega sistema socialne varnosti. Zato te pokojnine, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 29 sklepnih predlogov, ni mogoče šteti za pogoj zaposlitve v smislu določbe 4(1) okvirnega sporazuma, in torej ne spada na njegovo področje uporabe.
- 39 Poleg tega bi se z razlago izraza „zakonske ovire“ iz določbe 5, točka 1(a) okvirnega sporazuma, v skladu s katero bi morale države članice zunaj področja pogojev zaposlitve sprejemati ukrepe v zvezi s pokojnino, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, tem državam naložile obveznosti na področju splošne socialne politike v zvezi z ukrepi, ki ne spadajo na področje uporabe tega okvirnega sporazuma.

- 40 Nazadnje, kot je bilo navedeno v točkah 30 in 31 te sodbe, nacionalna določba iz postopka v glavni stvari ne zadeva vseh delavcev, zaposlenih s krajšim delovnim časom, temveč samo delavce, ki so takoj po zaposlitvi s krajšim delovnim časom prekinili plačevanje prispevkov. Poleg tega ta določba pomeni ugodnost za delavce, ki so bili tik pred prekinitvijo plačevanja prispevkov zaposleni za polni delovni čas, čeprav so bili večji del svoje poklicne kariere zaposleni s krajšim delovnim časom. Glede na naključnost vpliva navedene določbe na delavce, ki so zaposleni s krajšim delovnim časom, te določbe ni mogoče šteti za zakonsko oviro, ki omejuje možnosti za delo s krajšim delovnim časom.
- 41 Zato je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba okvirni sporazum razlagati tako, da na njegovo področje uporabe ne spada ureditev države članice, ki določa, da se obdobja neplačevanja prispevkov, ki obstajajo v referenčnem obdobju za izračun invalidske pokojnine, ki se izplačuje na podlagi prispevkov, pri čemer so ta obdobja nastopila po zaposlitvi s krajšim delovnim časom, upoštevajo tako, da se vzame najnižje osnove za plačevanje prispevkov, ki so veljale v posameznih obdobjih, znižane z uporabo koeficienta, vezanega na to zaposlitev, če pa to neplačevanje sledi zaposlitvi za polni delovni čas, takega zmanjšanja ni.

Stroški

- 42 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. Člen 4(1) Direktive Sveta 79/7/EGS z dne 19. decembra 1978 o postopnem izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zadevah socialne varnosti je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki določa, da se obdobja neplačevanja prispevkov, ki obstajajo v referenčnem obdobju za izračun invalidske pokojnine, ki se izplačuje na podlagi prispevkov, pri čemer so ta obdobja nastopila po zaposlitvi s krajšim delovnim časom, upoštevajo tako, da se vzame najnižje osnove za plačevanje prispevkov, ki so veljale v posameznih obdobjih, znižane z uporabo koeficienta, vezanega na to zaposlitev, če pa to neplačevanje sledi zaposlitvi za polni delovni čas, takega zmanjšanja ni.
2. Okvirni sporazum o delu s krajšim delovnim časom, sklenjen 6. junija 1997, ki je Priloga k Direktivi Sveta 97/81/ES z dne 15. decembra 1997 o okvirnem sporazumu o delu s krajšim delovnim časom, sklenjenim med UNICE, CEEP in ETUC, kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 98/23/ES z dne 7. aprila 1998, je treba razlagati tako, da na njegovo področje uporabe ne spada ureditev države članice, ki določa, da se obdobja neplačevanja prispevkov, ki obstajajo v referenčnem obdobju za izračun invalidske pokojnine, ki se izplačuje na podlagi prispevkov, pri čemer so ta obdobja nastopila po zaposlitvi s krajšim delovnim časom, upoštevajo tako, da se vzame najnižje osnove za plačevanje prispevkov, ki so veljale v posameznih obdobjih, znižane z uporabo koeficienta, vezanega na to zaposlitev, če pa to neplačevanje sledi zaposlitvi za polni delovni čas, takega zmanjšanja ni.

Podpisi